

Biblianagyarárók lelkipásztorok részére szolgáló kézikönyv.

A H E L Y I R B A L L I T Á S.

Írta: Csizs János.

A HELYREÁLLÍTÁS.

A helyreállítást a görög katartidzein fejezi ki. Artidzein jelentése: elkészít, készre csinál; katartidzein fokozza a jelentés értelmét: berendez, rendbe hoz, egy tagot helyére állít, behelyez. Halászás után a megrongált háló helyreállítását ez a szó fejezi ki /Mt. 4:21, Mk. 1:29/. A világ teremtésére is használja a szót a Szentírás /Hb. 11:3/. helyesebben a világ elkészítésére, úgyhogy a szó nem a héber bírának felel meg, hanem száj-nak. Hangsúlyozom azonban, hogy a szó nem készitést fejez ki, nem valamin való dolgozást, hanem elkészítést, a munka, alkotás befejezését, befejezett alkotást. Ezt a nyomatékos jelentést fejezi ki a héber jászad, melynek főjelentése: alapít, tovább vitt értelme: alaposan elkészít, előállít. Így készült el Isteni remekműnek az emberi test, melyről Hb. 10:5 beszél egy olyan ótestamentumi idézetben, amelyben a héber szöveg eltér a Septuaginta görög fordítás szövegétől, s a Héber Levél az utóbbit idézi; s a LXX fordítója előtt olyan héber szöveg lehetett, amelyben a jászad ige volt használva /v.5. Zsolt. 40:7-ot Zsolt. 102:26-tal és 104:8-cal/.

A testi értelem mellett azonban többször fordul elő a szó szellemi értelemben, s ez most bennünket inkább érdekel. E tekintetben igen érdekes Mt. 21:16: "kisdédek szájából állítottál helyre dicséretet". Itt a héber eredetiben /Zsolt. 8:3/ a jászad ige áll, s így a jelentés: létre hoztál, elkészítettél. Ebben a világban, amelyben szögyen, eszelős dolognak látszó, ha valaki Istent sokat dicséri, Isten a felnőttek véleményével nem sokat törődő gyermekeket használja fel arra, hogy Magának dicsérő táborát szerezzon. Erre is vonatkozik: Ha olyanok nem lesztek, mint a gyermekek... Legtöbbször azonban emberekre vonatkozik a helyreállítás, éspedig az egyház hívő tagjaira, a választottakra. Csak egy helyen találjuk a szót gonosz értelemben, Róm. 9:22-ben, mely a "harag eszközeiről" beszél, melyek veszedelemre készülnek el. Itt sem teremtésről van szó, mintha Isten egyeseket úgy teremtett, úgy hozott volna a világra, hogy elveszzenek; hanem a földi élet alatt való lassu elkészítéséről, amennyiben az életsorsot, körülményeket, kísértéseket Isten úgy rendezi el, illetőleg engedni elkészíteni, hogy azok az angedetlenekből kihozsák a veszedelemre érettséget. A veszedelen fiai éppen úgy készülnek s egyszer elkészülnek ebben a világban, mint a békeességnek fiai. Ha megfigyeljük életünket, láthatjuk, hogy nő bennük a gonosz hatalma; hogy szorúlnak hátra kezdetlegesen jobb tulajdonságok; hogy romlik a jellem, míg egyszer készen van a veszedelem fia. De az ilyen ember készüléséről csak egyszer szól az írás; sokkal többször van szó a jóknak előkészítéséről, helyesebben elkészítéséről. Mert ők sem jókként jönnek a világra, hanem lassankint készülnek el azokká.

Lk. 6:40-ben ugyan Jézus csak általánoságban mondja ki, hogy "elkészülve, mindenki olyan, mint a mestere", de nyilván saját Magáról beszél, mint mesterről és követőiről mondja, hogy olyanok lesznek, mint Mesterük. Az apóstoли levelekben természetesen az egyház és az egyház tagjai azok, akiknek elkészítéséről szó van. A korintusiakról mondja Pál: "azért imádkozunk, a ti helyreállításotokért". /II. Kor. 13:9 : katartisis. / Hb. 13:21 a helyreállítás céljaként azt jelöli meg, hogy az egyház és annak tagjai Isten akaratát megtegyék, azaz. véghez vigyék. Hogy ez lehetővé váljék, egy olyan készségnek kell bennünk helyreállítania, megvalósulnia, hogy legyen bennünk minden jó, azaz a jó cselekvésre való alkalmasság /agathon/, annak mindenféle alakja, fajtája. Lassanként s minden téren meg kell valósulnia bennünk ennek a jóságunk, s Isten akarta cselekvésre való alkalmasságnak /ezt jelenti az agathos szó/. A megszentelődés alatt, évről évre szaporodnia kell bennünk a jónak; gyűjtenünk kell azt, mint égi vagyont, mint drága kincseket, ékszereket. Megszentelődni annyi, mint Istenbe öltözni bele. Addig-addig öltjük magunkra az isteni tulajdon-

ságokat, míg olyanok leszünk, mint Mesterünk, hibákkal, fogyatékonyságokkal, vissza-visszatérve a régi magunkéhoz, de mind jobban hasonlítva hozzá. Mikor elkészülünk, mikor Isten munkája rajtunk véget ér, szóval mikor kész az isteni mű: olyanok leszünk, mint a Mester. Akkor önkénytelenül és természetesen azt fogjuk tenni, amit Mesterünk. Akkor leszünk készen, amikor akarati és tett-életünk a Mesteréhoz hasonló lesz.

Akarati életünknek est a megújodását bevezeti és megelőzi értelmi életünk megújodása; Isten értelmünkön át közeledik hozzánk, költözik belénk és ragad meg bennünket, hogy a maga képeire átalakíthasson. Az akarati előkészülést tehát megelőzi az értelmi előkészítés. Erről beszél I. Kor. 1:10 "Kérlek titeket, hogy mindannyian ugyanazt szóljátok és ne legyenek köztetek szakadások, hanem legyetek ugyanabban az értelemben és ugyanabban a megismerő képességben elkészültek /készek/, akikon az isteni munka elkészült!" A korintusziak között szakadások keletkeztek, s Pál ezt készületlenségükre viszi vissza. Valamikor Isten képét hordostuk; de a bűn ezt az isteni arcot elrontotta rajtunk; annak helyre kell állania, újra el kell készülnie s ez azért történik, hogy Istent az Ő szent Fián keresztül megismerjük. Az örök élet abban áll, hogy az egyedül igaz Istent és akit Az küldött, a felkent Jézust megismerjük /Jn. 17:3/. De még a szemünk is rossz, hogy ezt megtehesse! Azért szellemi látásunknak kell először meggyógyulnia. A lélek, vagy pontosabban a szív szeme az értelem; ennek újra alkalmassá kell válnia arra, hogy Istent látni, vizsgálni tudja. Lélkünk idegenné lett Isten irányában; az Isten dolgait nem tudjuk hová rakni, mert képzeletünk egészen más természetűek; ezért megismerő képességünknek is át kell alakulnia, Isten számára otthonossá válnia. Ez a visszaváltozás nem megy rögtön; türelmes isteni munka kell hozzá, s ebben a tekintetben kell előkészülnünk, hogy megismerésünkön át aztán akarati és törekvés-életünk is megváltozhassék, megújulhasson, a Mesterhez hasonlóvá legyen. Ezt az előkészítést Isten végzi, de nekünk oda kell adnunk magunkat az Ő keze alá, figyelniük kell dolgaira, haligatrunk tanítására s buzgóknak lenniük ismeretének elsajátításában. Isten a maga előkészítő munkáját nem mindig közvetlenül végzi, hanem eszközöket használ reá; olykor angyalait, kik láthatatlanul s észrevétlenül sugalmaznak bennünket; olykor embereket, kik tanítanak. Erre mutat Ef. 4:12: "Isten a szentek előkészítésére /helyreállítására/ apostolokat, prófétákat, evangélistákat, pásztorkat és tanítókat rendelt /adott/." az előkészítést itt a görög katechismos jelenti, mely a helyreállító munka eredményét jelöli. Ezek a tanítók értelmünkhöz szólnak, s azon keresztül nyulnak be belső életünkbe, minőségük szerint különbözőképpen. Az apostol, vagyis az egyházalapító beállít, mint új tagot, a láthatatlan, örök egyházba. A próféta a reménység világába s a láthatatlan világba állít vissza. Az evangélista az isteni szeretet világába kapcsol be. A pásztor isteni legelőhöz visz és visszahoz, ha eltévednénk. A tanító az isteni utakra állít rá, melyek ezen a világon keresztül vezetnek. Így folyik sokoldalúan a helyreállítás, az isteni rendbe befoglalás munkája.

Az akarati életben való helyreállítás első ténye a hitbe helyezés. A hit világa nem olyan új világ, amely az ember sohasem ismert volna; ez volt az ember első állapota Istennel szemben; a nearg megteremtett ember bizott Teremtőjében. Az első bűn ebből a bizalomból, hitből ütötte ki az embert; a hazugságtól elhitetett ember nem bizott többé Istenében; de csábítójának, az új tekintélynek sen hitte; észrevette, hogy az ellensége, s amit Isten átokként mondott ki, megvalósult: ellenségeskedés támadt az asszony magva és a kígyó között. Az ember a bizalom megnyugtató, boldogító világából alázuhant a bizalmatlanság gyöttrő sötétségébe, melyben senki sem hisz a másikkal, mert mindenki önző, mindenki ellensége a másikkal. Az önzésnek, el-

lenségeskedésnek és bizalmatlanságnak ezt a világot törte által Jézus, mikor szeretetből feláldozta magát ellenségeiért, s a helyreállítás munkájának is éppen az a célja, hogy az ember újra higgyen, újra bízzék. Pál bízik az egyház tagjaiban; nem zárkózik el csalódottan, minden embertől félve, hanem látni vágyik a tesszalóniákat, és buzditó szavával, s főleg példájával, személyes jelenlétével helyrehozni, visszaállítani hitük hiányait /1. Thess. 3:10/. Pál bízik azokban is, akiket az elhagyott véték újra megzavar, ha valaki elcsúsz, inti a többiüket, hogy szellemi voltukban ne mondjanak le az elesettől, hanem állítsák helyre az elesőt, türelemmel, szelidség szellemével /Gal. 6:1/. Ez a helyreállítás nem a teljes, végső elkészítés, hanem a készülés útjára, az elkészülés folyamatába való újra beállítás.

Van tehát a készülésnek egy bizonyos útja, folyama, medre, amelyben a készülés isteni munkája zavartalanul folyik. Vannak sátni cselek, melyek ebből a mederből kivetik a készülő kiválasztottakat. Ez a folyam a hit medrében folyik. Sátánnak akkor van hatalma rajtunk s Isten kezéből akkor csuszunk ki, ha megszűnünk bízni a minket helyreállító Isten hatalmában, és szeretetében. Van tehát egy teljes, végleges és egy részleges, ideiglenes helyreállítás. Előbbi Isten örök királyságára alkalmas polgárrá nevel bennünket; utóbbi ebbe a nevelésbe állít be bennünket. Az ideiglenes helyreállítás vagy elkészítés célja tehát az, hogy a végleges helyreállítás útjára helyezzen, amelyen zavartalanul folyik a készülés munkája, melyet Isten végez. Ezt az utat vagy medret II. Kor. 13:11 így írja le: "Egyébiránt, testvéreim, örüljétek, készüljétek, vigasztalódjétek /vegyétek buzditást/, ugyanarra törekedjétek, békességben legyetek!" Pál itt azokat a feltételeket foglalta össze, amelyek mellett Isten zavartalanul dolgozhatik rajtunk. Az öröm a bizalomnak, a helyes uton levés biztonságának, szóval a hitnek érzelme, de a jó lelkiismereté is. Sötét, hitetlen, elkéseredett lelkiállapotban nincs előrehaladás. Aki tisztá szívvel örül, az készül is, mert öröme csak addig marad meg, amíg készül. A folyvagos buzditás-nyerés a Szellek munkája bennünk. Az itt használt görög szó: parakaleithe van a szent Szellek nevében: Paraklétos. A Szellek addig hat bennünk, amíg szívesen vesszük; igen érzékeny és a megtérés első jelére magunkra hagy. A készülés igen fontos feltétele a testvéri közösség, mely akkor létesül, ha saját törekvéseinket isteni törekvésekkel cseréljük fel, s ezeket követve, egymással békességet keresünk, hogy a kölcsönös kegyelemajándékokat zavartalanul élvezzük a másik részéről. Ebben a lelkiállapotba kell minduntalan behelyeződni. Legfontosabb azonban a hit állapota, a kegyelem Istenére való szüntelen feltekintés, még ha, ami elengedhetetlenül szükséges a végső elkészülésre, Isten ideig óráig szenvedéseket kóstoltat is meg velünk. Sátán a szenvedéseket arra használja, hogy kivesszen a hitből, Isten arra, hogy megszilárdítson a hitben; így a szenvedések választják el egymástól azokat, akik elkészíthetők, s azokat, akik nem állják ki a próbát, kik a Krisztussal való együtturalkodásra elkészülni nem fognak. A kegyelem Istene, ki örök dicsőségre hívott, kevés szenvedés után maga fog benneteket elkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni, megalapozni." /1. Pét. 5:10./ Szilárd, erős, megalapozott kereszténynek azok, akik biztosan készülnek, a biztos isteni Kézben vannak.